

Vlaams
Parlement

vergadering **C261**
zittingsjaar 2015-2016

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs

van 16 juni 2016

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Ingeborg De Meulemeester aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het huidige systeem van vrijstelling van de leerplicht – 2208 (2015-2016)	3
VRAAG OM UITLEG van Ann Brusseel aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de renovatie van het Koninklijk Conservatorium van Brussel – 2213 (2015-2016)	5
VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over wachtuitkeringen voor leerlingen met individuele trajecten – 2216 (2015-2016)	8
VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de deelname van leerlingen zonder verblijfsvergunning aan buitenlandse schoolactiviteiten – 2249 (2015-2016)	12
VRAAG OM UITLEG van Willy Segers aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de gevolgen van de instroom van vluchtelingen op de capaciteit van het basisonderwijs in de Vlaamse Rand – 2291 (2015-2016)	16
VRAAG OM UITLEG van Ann Brusseel aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de uitdagingen aangaande de opleiding Diergeneeskunde – 2296 (2015-2016)	21
VRAAG OM UITLEG van Jo De Ro aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over mogelijke problemen voor de onderwijssector door het nieuwe PWA-stelsel – 2225 (2015-2016)	24

VRAAG OM UITLEG van Ingeborg De Meulemeester aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het huidige systeem van vrijstelling van de leerplicht – 2208 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw De Meulemeester heeft het woord.

Ingeborg De Meulemeester (N-VA): Minister, in Vlaanderen geldt voor alle kinderen van 6 tot 18 jaar de leerplicht. Op deze manier wil de overheid ervoor zorgen dat iedereen onderwijs krijgt. Echter, elk schooljaar zijn er zo'n vijfhonderd kinderen en jongeren die een vrijstelling van de leerplicht krijgen omdat zij "in de onmogelijkheid verkeren om onderwijs te volgen". Het gaat voornamelijk om kinderen en jongeren met ernstige meervoudige beperkingen (EMB) en in mindere mate ook om kinderen en jongeren met ernstige gedrags- en emotionele problemen (GES). De onderwijsinspectie beslist over de al dan niet vrijstelling van de leerplicht van het kind of de jongere.

Een commissie van academici en experts vindt dat kinderen met intensieve zorgnoden te snel worden vrijgesteld van de leerplicht. Volgens de experts zijn er "geen wetenschappelijke argumenten om aan te nemen dat een bepaalde groep kinderen niet zou kunnen leren en ontwikkelen". Veel kinderen die nu een vrijstelling krijgen, zouden baat hebben bij een "complementair en geïntegreerd onderwijs- en hulpaanbod".

Jo Lebeer en Bea Maes stellen voor om voor die kinderen met zorg- en ondersteuningsnoden een onderwijsaanbod op maat te creëren. De bedoeling is dat er voor elk van die kinderen een geïntegreerd onderwijs- en zorgplan wordt opgesteld. De vraag wordt: wat heeft dit kind nodig, en op welke wijze kan er voor dit kind een haalbaar onderwijs- en hulpaanbod gerealiseerd worden dat tegemoet komt aan zijn noden en capaciteiten?

Minister, hoe evalueert u het huidige systeem van vrijstelling van leerplicht? Kunt u zich vinden in de mening van de commissie van academici en experts dat kinderen met intensieve zorgnoden te snel worden vrijgesteld van de leerplicht? Zo ja, welke bijkomende maatregelen wilt u nemen om een onderwijsaanbod op maat te creëren voor deze kinderen? Om het huidige systeem van vrijstelling van leerplicht te herbekijken en eventueel aan te passen is overleg met het departement Welzijn noodzakelijk. Bent u hiertoe bereid?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Bij de analyse van bestaande vrijstellingen kwam de commissie van academici tot de conclusie dat er verschillende redenen zijn waarom er voor een kind een vrijstelling van leerplicht gevraagd en toegestaan wordt. Het kan zijn dat het kind geen klassiek voltijds onderwijs aankan; of een geschikt onderwijsaanbod voor kinderen met intensieve zorgnoden ligt op te grote afstand; of er werd een inschrijving in een internaat of semi-internaat niet-schoolgaanden beoogd, dat komt in die context niet meer voor; of de mogelijkheden om tot leren te komen worden als te beperkt ervaren.

Toegekende vrijstellingen zeggen dus vaak meer iets over de omgevingsfactoren – namelijk er is geen school op een haalbare afstand, of er is onvoldoende reglementair kader – dan dat het iets zegt over de mogelijkheden van het kind om tot leren te komen. Bovendien, zelfs in die situaties waarbij de leermogelijkheden van een kind het hoofdargument voor de vrijstelling zijn, komt het nog wel eens voor dat er eigenlijk toch mogelijkheden zijn als we de organisatie van het onderwijs aan dat kind zeer individueel zouden aanpakken.

Het klopt dus dat jongeren die manifest de mogelijkheid tot leren hebben nu soms vrijgesteld worden van leerplicht. Daar kan ik niet omheen. Ik ben het dus eens met de stelling van de commissie dat vandaag te veel jongeren vrijgesteld worden. Het is net die vaststelling die mijn administratie en de onderwijsinspectie ertoe heeft aangezet de wetenschappelijke commissie samen te roepen om op zoek te gaan naar een goed wetenschappelijk onderbouwd en maatschappelijk aanvaardbaar toetsingskader voor de beoordeling van vragen tot vrijstelling.

De commissie kwam tot de conclusie dat het niet wenselijk is het huidige systeem te continueren, met als de twee belangrijkste redenen: de vaststelling dat er geen wetenschappelijke onderbouw gevonden kan worden voor een algemeen geldende set van criteria, en het principiële recht op onderwijs voor alle kinderen. De commissie stelt dan ook voor om de 'figuur' van de algemene vrijstelling niet meer te gebruiken en te bekijken wat er voor ieder kind individueel wel nog kan. Voor kinderen met zeer bijzondere onderwijsbehoeften kan worden overgegaan tot de opmaak van een geïntegreerd onderwijs- en zorgplan. De centrale vraag van een geïntegreerd onderwijs- en zorgplan is: wat heeft het kind nodig, en op welke wijze kan men dat toetsen?

Uiteraard kunnen er ook daar zeer uitzonderlijke situaties zijn, waarbij men beslist dat er geen meerwaarde bestaat voor het kind, omdat er geen onderwijsdoelen, hoe basaal ook, geformuleerd kunnen worden, omdat er geen planmatige aanpak ontwikkeld kan worden. We komen dus in een heel complexe situatie.

Het voorstel van de commissie is nog zeer conceptueel. Naast regelgevend werk vergt het een serieuze invulling van zeer belangrijke randvoorwaarden. Maar, ik vind de argumenten van de commissie valabel, ik ben bereid dat verder te laten bekijken. Ik zal uiteraard het systeem niet afschaffen zonder alternatief.

In de schoot van de werkgroep Onderwijs-Welzijn, die een beleidsdomeinoverstijgend beleid uittekent ten aanzien van personen met een handicap, gaan specialisten van de beide beleidsdomeinen aan de slag om een reglementair kader uit te tekenen binnen Onderwijs, Welzijn en Gezondheidszorg om te komen tot geïntegreerde onderwijs- en zorgplannen.

Ik ben het voorstel van de commissie genegen om drie redenen. Het idee vertrekt vanuit het recht op onderwijs. Ik vind dat eigenlijk dik oké. Dat staat trouwens in onze Grondwet. Twee, het concept biedt meer waarborgen dat het recht op onderwijs zinvol wordt ingevuld. Drie, het concept stroomlijnt de huidige en toekomstige maatregelen ten aanzien van het onderwijs aan jongeren met ernstige en meervoudige beperkingen.

Ik ben zeker bereid om de vrijstelling te herbekijken. Ik zal dat sowieso in samenwerking met het beleidsdomein Welzijn doen. Dat is cruciaal. Het concept moet worden uitgewerkt. We zullen ons daarover buigen.

De voorzitter: Mevrouw De Meulemeester heeft het woord.

Ingeborg De Meulemeester (N-VA): Minister, in de welzijnssector streven we naar zorg op maat. Hier gaan we bijna naar onderwijs op maat. Dat is niet eenvoudig. Ik vind het belangrijk dat elke jongere kan leren, zich kan ontwikkelen en zich via onderwijs kan integreren in de maatschappij, hoe moeilijk dat dat ook is.

We moeten goed nadenken over de vrijstelling van leerplicht. We moeten dat zo veel mogelijk vermijden en ervoor zorgen dat kinderen zich kunnen ontwikkelen.

Ik heb op 23 mei een schriftelijke vraag ingediend over de cijfers voor 2014-2015 en voor het huidige schooljaar van de tijdelijke en permanente vrijstelling. Ik ben benieuwd naar uw antwoord. We zullen zien of dat gestegen of gedaald is. Ik ben

blij dat u overleg gaat plegen met Welzijn. We moeten daar meer en meer naartoe, zeker voor die jongeren die het zo moeilijk hebben om zich te integreren.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Een belangrijk aspect in het rapport is dat hoe dan ook voorzien wordt in voldoende aanbod en financiering, maar ook dat meerdere aanpassingen in de wet nodig zijn, zowel in de onderwijs- als in de welzijnswetgeving. Minister, het zou interessant zijn dat de commissie minstens geïnformeerd wordt of zelfs betrokken wordt bij de vorderingen en de gesprekken op dit vlak.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Op uw tweede vraag, mijnheer De Meyer, is het antwoord uiteraard ja. Er zal wel nog wat tijd overgaan om te kijken op welke manier we zo'n kader kunnen maken.

Mevrouw De Meulemeester, ik was al van plan om het te zeggen, maar ik was niet helemaal zeker of het klopte wat in mijn hoofd zat. Eigenlijk doen we dat in Vlaanderen al zeer goed. Dat wil ik meegeven, dat wordt te weinig gezegd. Er wordt heel vaak verwezen naar Zweden en Finland als dé voorbeeldlanden. Maar, ik heb het net nagevraagd bij mijn medewerker: in die landen zitten kinderen in welzijnsvoorzieningen die geen onderwijs meer krijgen, terwijl kinderen bij ons in dezelfde situatie wel nog onderwijs krijgen.

Onze regio doet het dus eigenlijk zeer goed tot uitstekend wat het geven van onderwijskansen betreft. Alles wat ik hier nu heb gezegd, gaat eigenlijk over de kleine groep die nog een vrijstelling krijgt. We moeten bekijken of we ook voor die jongeren geen goed aanbod op maat kunnen geven. De hoofdteneur moet echter sowieso zijn dat ons systeem er wel in slaagt om heel veel jongeren toch onderwijs te bieden, terwijl dat in zogenaamde voorbeeldlanden zelfs iets minder is dan bij ons.

De voorzitter: Mevrouw De Meulemeester heeft het woord.

Ingeborg De Meulemeester (N-VA): Ik ben me er ook van bewust dat dat hier inderdaad goed gebeurt. Men moet echter op een of andere manier kinderen blijven bijbrengen wat men hun kan bijbrengen, al is het maar op een kleine manier, om hen een beetje te integreren in de huidige rushmaatschappij, zodat ze een beetje meekunnen. Dan is die combinatie met Welzijn erg belangrijk.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ann Brusseel aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de renovatie van het Koninklijk Conservatorium van Brussel – 2213 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Voorzitter, geachte leden, op 10 december 2015 stelde ik in deze commissie een vraag over de renovatie van het Koninklijk Conservatorium van Brussel, waarvan niemand nog de hoogdringendheid ontkent. Minister, uit de gelijkaardige vraag die ik op 24 juni 2015 aan uw collega, minister Gatz stelde, alsook uit de schriftelijke vraag die Open Vld-Kamerlid Nele Lijnen op 3 juli aan bevoegd minister Jambon voorlegde, is gebleken dat de Regie der Gebouwen sinds 2003 voor 1,3 miljoen euro aan dringende herstellingswerken heeft uitgevoerd en dat er wordt gewacht met de totaalrenovatie tot de oprichting

van een nieuwe, overkoepelende vennootschap. Nu heb ik hier slechts een bloemlezing gegeven van de vragen die ik al heb gesteld. In realiteit zijn het er sinds de vorige legislatuur veel meer. Een opsomming zou mijns inziens niet meteen heel erg veel veranderen aan de situatie. Eigenlijk zijn we ook in deze legislatuur toch ook al een tijd bezig met dit dossier. Ik vind het eigenlijk bijzonder pijnlijk dat de vragen moeten blijven komen.

In uw antwoord van 10 december 2015 bevestigde u echter dat de ontwerpstatuten van de vennootschap en het voorstel van aandeelhoudersovereenkomst zich in de finale fase bevonden. Dat gaf me hoop. Een van de grote knelpunten betrof echter de grote concertzaal, waarvan de aanwending in de statuten moest worden opgenomen. Ondertussen zijn we dus alweer een halfjaar verder. Graag had ik dus vernomen wat de stand van zaken is. Mijn vragen zijn dus zeer concreet. Zijn de statuten van de vennootschap voltooid en is er een akkoord over de aandeelhouders en over het gebruik van de concertzaal door de diverse partners na de renovatie? Wat zijn de standpunten van de andere betrokken partijen, met name de federale overheid, de Franse Gemeenschap en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest? Wanneer zal de aanbesteding worden uitgeschreven? Wordt er al gezocht naar een alternatief gebouw voor studenten en personeel van het Koninklijk Conservatorium, rekening houdend met de gepaste infrastructuur die nodig is voor hun activiteiten, als de renovatie eenmaal van start zal gaan?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Brusseel, u klinkt alsof u een ochtendhumeur hebt. *(Gelach)*

Deze namiddag ben ik op een inhuldigingsceremonie van de Vrije Universiteit Brussel voor de fellows War for Talent. Ik heb begrepen dat u ook zo'n fellow bent, en als u dat niet bent, dan kunt u dat natuurlijk worden.

Ann Brusseel (Open Vld): Ik ben dat nog niet, maar ik dank u omdat u als minister van Onderwijs de suggestie doet aan de VUB.

Minister Hilde Crevits: Dat staat zelfs in mijn speech.

Het klopt toch dat u daar hebt gestudeerd. *(Opmerkingen van Ann Brusseel)*

Dan kunt u fellow worden.

Ik vond dat u wat donker klonk. Ik ben u iets vreugdevoller gewoon. Ik begrijp echter natuurlijk dat dat ook te maken heeft met het thema van dit dossier. Uw irritatie is immers de mijne. Ik deel uw gevoel.

Ik begrijp dat u de vragen aan mij stelt, maar ik heb ook zeer duidelijk de bevoegdheidsafbakening gegeven. Ik kan daar uiteraard ook niet van afwijken. We hangen in dezen in grote mate af van de federale overheid en de andere deelregeringen.

In het najaar van 2015 zijn er enkele vergaderingen geweest op het kabinet van federaal minister Jambon. Hij is bevoegd voor de Regie der Gebouwen en moet dus als verantwoordelijke voor de site het dossier trekken. Hij heeft dus wel zijn verantwoordelijkheid genomen. Er hebben werkvergaderingen plaatsgevonden, waarop het kabinet van minister Jambon, de Regie der Gebouwen, het kabinet van minister Reynders, die verantwoordelijk is voor Beliris, de Vlaamse Gemeenschap en de Franse Gemeenschap vertegenwoordigd waren. U hebt het ook zelf zeer correct toegelicht: het gebruik van die concertzaal moet worden geïntegreerd in de statuten, aangevuld dan met een aandeelhoudersovereenkomst. De ontwerpteksten, waarover tussen de onderhandelaars overeenstemming is, liggen klaar.

Het dossier is volgens onze informatie evenwel nog altijd niet aan de Federale Regering en ook niet aan de regering van de Franse Gemeenschap voorgelegd. We hebben natuurlijk maar een akkoord als er een akkoord is over het geheel, met inbegrip van het financiële aspect. Het knelpunt daarbij is het gegeven dat het bestek met het oog op het uitwerken van de studie die als finaliteit een lastenboek voor de design-and-buildbestekken moet hebben, nog niet is uitgestuurd, wat natuurlijk ook de vooruitgang van het dossier bemoeilijkt. We zullen immers maar een zicht hebben op de werkelijke kostprijs als die studie is uitgevoerd, als dat bestek klaar is.

Binnen de Federale Regering is afgesproken dat die studieopdracht zou worden uitgeschreven én betaald door Beliris, maar er is nu blijkbaar geen overeenstemming tussen Beliris en de Regie der Gebouwen over het lastenboek voor die studieopdracht. Zo is er altijd iets. Mevrouw Brusseel, voor ons is er geen probleem. Zodra alle regeringen met de voorbereidende stukken kunnen instemmen en het over die zaken eens kunnen zijn, kunnen we daadwerkelijk ook tot oprichting van de vennootschap overgaan. Ik kan u wel verzekeren dat Raf Suys, mijn kabinetschef voor mijn hoedanigheid van viceminister-president, hoogstpersoonlijk op dit dossier zit. Erop zitten heeft natuurlijk geen effect, maar ik bedoel dat hij zich daar hoogstpersoonlijk mee bezighoudt. Dat toont het belang dat daaraan wordt gehecht.

Wat de aanbesteding betreft, was er op de voorbereidende vergaderingen beloofd dat die er eind 2015 zou zijn, maar ik heb samen met u vastgesteld dat die timing niet is gehaald door de discussies tussen Beliris en de Regie der Gebouwen. Het goede nieuws is misschien dat het bestek voor de studieopdracht, die moet leiden tot een ontwerpbestek voor het ontwerp en de realisatie van de renovatie, zo goed als gefinaliseerd is. Zo is in de voorbije periode de Erasmus-hogeschool Brussel op een aantal vergaderingen uitgenodigd. Die vergaderingen hebben onder de auspiciën van Beliris plaatsgevonden. Het concrete lastenboek voor de selectie van de uitvoerder is nog niet goedgekeurd, maar op vrijdag 17 juni, dus morgen, vindt er een nieuw overleg plaats met de federale overheid en de gemeenschappen. Dat is het eerste nieuwe overleg sinds november 2015. Op de agenda staat – houd u vast – de finalisering van de statuten en de aandeelhoudersovereenkomst. Ook zal de stand van zaken met betrekking tot het opstarten van de studie aan bod komen. Ik hoop dus dat we morgen ook die knelpunten opgelost krijgen.

Het is inderdaad zo dat de Erasmushogeschool Brussel een alternatief zal moeten zoeken tijdens de renovatieperiode. Ik dacht dat ik al eens had gezegd dat de hogeschool zelf er de voorkeur aan geeft om het hele gebouw tijdens de duur van de renovatie volledig vrij te maken. Op die manier kan die aannemer dan in één enkele keer doorwerken, wat een gunstige impact heeft op de duur en de kostprijs van de werken. De hogeschool stelt nog niet te zijn begonnen met de zoektocht naar mogelijke alternatieve locaties, omdat ze daar natuurlijk enige zicht op wil krijgen: over welke periode gaat het, wat is de timing? Als men immers nu al iets zoekt voor volgend jaar en volgend jaar is men niet gestart, dan is men natuurlijk ook slecht bezig. Wat wel goed is, is dat de hogeschool zelf wordt uitgenodigd op vergaderingen, en daar ook bij betrokken is. Ik hoop dus dat we morgen wat vooruitgang boeken. In die zin staat uw vraag misschien een week te vroeg op de agenda. Mocht er echter witte rook zijn met betrekking tot een van de twee punten, dan zullen we uiteraard de commissie informeren. Als er geen witte rook is, dan kan ik u ook informeren.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Laat me beginnen met het laatste punt. Zolang men niet weet wanneer men elders moet

gaan huren, heeft het ook geen zin om daarnaar op zoek te gaan. Het zal sowieso voor de hogeschool al enorm veel kosten om tijdelijk van locatie te moeten veranderen. Het lijkt me dus goed dat men ter zake enigszins de kat uit de boom kijkt. Ik ben er tevreden mee dat de hogeschool wordt uitgenodigd op vergaderingen voor die zaken.

Wat de stand van zaken betreft, mijn irritatie is absoluut niet aan uw adres gericht, maar dit is de enige plaats waar ik die kan ventileren. Mocht ik in het federale parlement zitten, dan zou ik zowel minister Jambon als minister Reynders af en toe eens het vuur aan de schenen leggen, maar helaas kan ik dat niet doen. Ik heb daar ondertussen wel heel veel zin in, want de mensen die ruziën sinds het najaar, of die weigeren om daar verder aan te werken en echt constructief naar een oplossing te zoeken, zijn verantwoordelijk voor het verder vervallen van het gebouw, en ook voor de imagoschade die de school oploopt. Het gaat eigenlijk ook over imagoschade voor ons land, want dat is een school met een internationale uitstraling en internationale studenten. Beeld u dus in hoe we worden bekeken. Dat is eigenlijk vreselijk voor ons allen. Dat treft ons allen in ons imago. Men is koppig en discussieert over alles en nog wat sinds het najaar van 2015, terwijl de kosten voor de renovatie oplopen. Hoe langer men wacht, hoe duurder het wordt. Het regent er binnen. De concertzaal is al niet meer bruikbaar. Dan zijn er mensen die het nodig vinden om te discussiëren. In tegenstelling tot uw kabinetschef denk ik dat ze er wél bij zijn gaan zitten. Ik denk dat minister Reynders dat wél doet, en dat getuigt van een onverantwoordelijke koppigheid, die ik echt niet kan appreciëren. Dat is alles wat beleidsmensen niet zouden mogen doen, namelijk een koppig spelletje spelen ten koste van ons onderwijs. Dat wil ik toch nog wel eens duidelijk meegeven.

Ons onderwijs doet het goed. Ons hoger kunstonderwijs, daar mogen we trots op zijn. Dat geldt ook voor ons deeltijds kunstonderwijs, maar ons hoger kunstonderwijs scheert mondiaal echt hoge toppen, zowel wat beeldende kusten als wat muziek betreft. We hebben in ons land een aantal instellingen waarop we heel trots mogen zijn. Sommigen snappen dat niet. Ik betreur dat enorm. Statuten opstellen, dat lijkt me geen kernfysica. Ik snap eigenlijk niet dat dat allemaal zo lang moet duren. Een akkoord vinden dat rekening houdt met alle partijen voor het gebruik van de concertzaal, dat lijkt me niet onoverkomelijk. Het zou dus fijn zijn, mochten alle betrokkenen in dit dossier hun ego wat opzij kunnen zetten en er werk van maken. Ondertussen staat het immers verder te verkommeren en wordt de factuur duurder voor ons. Minister, ik dank u voor het mee trekken in dit dossier.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over wachttuitkeringen voor leerlingen met individuele trajecten – 2216 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Volgens de federale wetgeving hebben werkloze schoolverlaters enkel recht op een wachttuitkering als ze een diploma hebben. Ook jongeren die in het buitengewoon onderwijs een traject volgen in opleidingsvorm (OV) 3 of 4 kunnen een getuigschrift halen dat recht geeft op een wachttuitkering.

In het kader van het M-decreet kunnen jongeren met specifieke onderwijsbehoeften kiezen voor een individueel curriculum in het gewoon secundair

onderwijs. Ze halen dan niet alle doelstellingen van het gewone gemeenschap-pelijke curriculum, maar kunnen een attest van verworven bekwaamheden halen. Dat is niet hetzelfde als een diploma, en zulke attesten geven dan ook geen recht op een wachtuitkering. Als een jongere kiest voor buso maakt hij of zij meer kans op een wachtuitkering dan als hij of zij kiest voor gewoon onderwijs.

In de plenaire vergadering van 13 januari 2016 kwam dit aan bod in mijn actuele vraag. Voorzitter, u hebt hierover intussen een schriftelijke vraag gesteld op 9 maart. Minister, u antwoordde in de plenaire vergadering toen dat de groep die een individueel curriculum volgt, niet als volledige groep kon worden gelijkgesteld met de groepen OV3 en OV4, omdat het niet de bedoeling kan zijn een soort sluiproute naar het gewoon diploma te creëren.

Minister, u stelde: "We zullen dus op 1 februari nagaan wie in die groep zit. Kwalificeren die trajecten even goed als OV3 en OV4 van het buitengewoon onderwijs? Als dat zo is, dan heb ik er geen problemen mee om een bijkomende vraag te stellen. Maar die garantie heb ik vandaag niet. Ik zal niet toelaten dat de goede opleidingsvormen van het buitengewoon onderwijs die jongeren goed voorbereiden om zich in het normale arbeidscircuit in te schakelen en zich in het leven te integreren, worden gedegradeerd of niet worden gewaardeerd. De toestand blijft dus zoals hij is. Op 1 februari zal ik de cijfers bekijken. Als de individueel aangepaste trajecten volledig voldoen aan de vereisten van OV3 of OV4, dan heb ik er geen problemen mee. Vandaag is dat nog niet duidelijk, want we hebben nog geen fijnmazig zicht op de individuele trajecten."

Minister, hebt u nu reeds kijk op de cijfers van de leerlingen die individuele trajecten volgen?

Uit uw schriftelijk antwoord heb ik begrepen dat er 85 leerlingen een individueel aangepast curriculum volgen en 27 leerlingen hebben een verslag van OV3 en OV4. Is het met dat cijfermateriaal mogelijk om een uitspraak te doen over de voorwaarden die we stellen aan de individuele trajecten?

Als er voorwaarden gesteld worden aan de individuele trajecten, op welke manier zult u die communiceren naar de scholen?

Ik weet dat het over een kleine groep gaat, maar het antwoord is voor deze jonge mensen uitzonderlijk belangrijk.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: We hebben nu min of meer de definitieve gegevens van de leerlingen die in het gewoon secundair onderwijs een individueel aangepast curriculum volgen. Dit schooljaar gaat het over 90 leerlingen in totaal. Er zijn 19 leerlingen met een verslag voor opleidingsvorm 3 die een individueel aangepast curriculum volgen in het gewoon secundair onderwijs. Geen enkele leerling hiervan zit in een afstudeerjaar: niemand zit in het tweede leerjaar van de derde graad. Er zitten twee leerlingen in de A-stroom, het aso, de meerderheid – 17 leerlingen – volgt les in de B-stroom of het bso. Dit jaar studeert niemand af, we kunnen dat dus zorgvuldig monitoren.

Er zijn dertien leerlingen met een verslag voor opleidingsvorm 4 die een individueel aangepast curriculum volgen in het gewoon secundair onderwijs. Hiervan zit één leerling in een afstudeerjaar. Er zitten zes leerlingen in de A-stroom, aso, tso en kso, vijf leerlingen zitten in B-stroom en bso.

De overige 58 leerlingen met een individueel aangepast curriculum zijn leerlingen met een verslag opleidingsvorm 1, dat zijn 2 leerlingen, of opleidingsvorm 2, dat zijn 56 leerlingen. Deze leerlingen komen niet in aanmerking voor een

inschakelingsuitkering, ook niet indien ze in het buitengewoon secundair onderwijs de lessen zouden volgen.

Voor de leerlingen van opleidingsvorm 4 – en dat is de enige leerling met een individueel aangepast curriculum die momenteel in een afstudeerjaar zit – is de uitzonderingsmogelijkheid om alsnog de reguliere studiebekrachtiging van het gewoon secundair onderwijs te geven, al opgenomen in de omzendbrief SO 64. Indien de klassenraad aan deze leerlingen, bij wijze van uitzondering, toch de reguliere studiebekrachtiging wil geven, moet men voorafgaand aan de uitreiking van deze studiebewijzen, een aanvraag indienen bij de onderwijsinspectie, maar het kan dus.

Voor de overige leerlingen en met het oog op volgend jaar zullen we met deze gegevens aan de slag gaan om samen met de andere gemeenschap – ik zie ze volgende week – en met het kabinet van federaal minister van werk Peeters te overleggen om na te gaan hoe we de jongeren die met een individueel traject afstuderen in aanmerking kunnen laten komen. We hebben nu precies gezegd: wie zijn die jongeren, wat is hun opleiding.

Voor de groep OV1 en OV2 zal er niets veranderen. Het gaat over OV3 en OV4, een heel beperkte groep. Voor dit jaar kunnen we het oplossen als de klassenraad dat wenst. Voor volgend jaar moeten we bekijken hoe we dat aanpakken. Ik blijf bij mijn standpunt ingenomen in de plenaire vergadering: als een kind een verslag buitengewoon onderwijs heeft, en het mag, het zijn sterke opleidingen die men daar geeft, mag er geen sluiproute worden gecreëerd. Men kan niet gelijkgesteld worden aan een diploma zonder op evenwaardige wijze aan de voorwaarden te voldoen.

Uw vraag van een tijd geleden heeft er wel toe geleid, mijnheer De Meyer, dat we fijnmazig gaan kijken zijn en dat we het nu goed kunnen opvolgen. In het najaar kunnen we beslissen of we volgend jaar iets generalistischer gaan werken dan de huidige afwijking voor OV4.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, ik begrijp dat de probleemstelling van de plenaire vergadering – aangevuld door initiatieven van collega's – ertoe geleid heeft om een goede monitoring te maken. Eind van dit schooljaar gaat het over een bijzonder kleine groep, zoals reeds aangegeven in mijn vraagstelling, maar u geeft het zelf aan: het is belangrijk dat er naar de toekomst een generieke maatregel komt, zodat deze leerlingen bij hun studiekeuze zeer goed weten wat de eventuele consequenties zijn van hun keuze.

De voorzitter: Mevrouw De Meulemeester heeft het woord.

Ingeborg De Meulemeester (N-VA): Ik wil bevestigen wat de heer De Meyer op het einde zegt. Ik denk dat het heel belangrijk is dat jongeren en vooral hun ouders weten wat er vasthangt aan zo'n individueel curriculum, wat de gevolgen daarvan zijn, zodat ze samen kunnen beslissen om ervoor te gaan of niet. Mensen zijn heel dikwijls blij dat ze een individueel curriculum of traject krijgen waarmee ze op het einde van de rit niets in hun handen hebben. Om te vermijden dat ze het niet zouden krijgen, want dan hebben we misschien voortijdige schoolverlaters, moeten we het evenwicht zoeken.

Vooraf communicatie is heel belangrijk, bijvoorbeeld over de mogelijkheden na het individuele traject om naar het werkveld te trekken. Men kan een vervolgstudie volgen in het volwassenenonderwijs, er zijn er genoeg. Dat is belangrijk om mee te nemen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Ik wil nog iets toevoegen. Het is ooit begonnen met de Federale Regering die inging op het voorstel van de betrokken minister om enkel leerlingen met een diploma secundair onderwijs toegang te bieden. Dat diploma is zeer beperkend en ik ben zeer blij dat we er toen de getuigschriften allemaal aan hebben toegevoegd.

Ik deel wel de bekommernis van de heer De Meyer, die mevrouw De Meulemeester nog eens in het licht heeft gesteld. Er moet duidelijke informatie zijn, dat we een inschakelingsuitkering hebben in plaats van wachtgeld blijft te allen tijde overeind. We kijken uit naar de verdere cijfergegevens en wat er al dan niet gebeurt.

Ik wil verzoeken om ervoor te zorgen dat de belangrijke beslissingen die we genomen hebben om jongeren aan te moedigen om een classificatie te behalen, ofwel in het reguliere onderwijs, ofwel via de VDAB, SYNTRA of het volwassen-onderwijs, zeker overeind blijven. Ik heb er alle begrip voor dat leerlingen in OV3 die deelcertificaten halen, wat ook een optie is, wel duidelijk inspanningen doen voor een kwalificatie die tewerkstelling kan teweegbrengen. We zijn eindelijk af van het wachten op het geld en van geld krijgen om te wachten. Dat was toch de doelstelling. Het lijkt me logisch dat we dat proberen overeind te houden.

Kathleen Helsen (CD&V): Minister, het lijkt me belangrijk om te kijken welk document we aan deze leerlingen moeten meegeven, namelijk de leerlingen die in het gewone onderwijs een individueel traject volgen en geen gelijkwaardig diploma kunnen krijgen. Dat is een terechte bekommernis. Voor hen is het van belang dat ze een document meekrijgen waarin hun verworven competenties zijn opgenomen, zodat duidelijk is op welke manier zij inzetbaar zijn op de arbeidsmarkt. OV1 en OV2 komen daar niet voor in aanmerking, maar de leerlingen met een individueel traject wel. Met een document kunnen zij ook een inschakelingsuitkering genieten.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u voor de aanvullende opmerkingen. We hebben sinds 1 september, voor de jongeren die eind dit schooljaar afstuderen, in het verzamelbesluit van enkele maanden geleden al geregeld dat elke jongere die een individueel traject volgt, een attest krijgt van verworven bekwaamheden. Dat is dus opgelost. We hebben dat in beeld gebracht, mevrouw Helsen, toen we alle zaken rond het M-decreet hebben geregeld. Vanaf dit schooljaar krijgen jongeren voor het eerst een attest verworven competenties. Als we correct willen zijn, moeten we bij OV3 en OV4 kijken welke bekwaamheden er moeten verworven zijn vooraleer we tot een gelijkschakeling kunnen overgaan met het diploma of getuigschrift dat nodig is om recht te hebben op de inschakelingsuitkering.

Die oefening zullen we doen. We hebben de verworven bekwaamheden, en voor dit schooljaar is er niet echt een probleem omdat er maar één leerling afstudeert in OV4 en die zal een afwijking krijgen. Tegen volgend schooljaar gaan we binnen de verworven competenties kijken wat we min of meer kunnen gelijkstellen. Ik wil vermijden dat er een sluiproute ontstaat naar het gewoon onderwijs die minder eisen zou kunnen stellen aan jongeren en hen toch dat attest zou geven waarmee ze op de arbeidsmarkt minder kansen maken. Niet de inschakelingsuitkering is het doel van het secundair onderwijs, het doel is jongeren te vormen tot sterke persoonlijkheden en de kansen op de arbeidsmarkt te maximaliseren, zeker voor de jongeren binnen OV3 en OV4. Vooraleer we een diploma secundair onderwijs en een getuigschrift buitengewoon onderwijs gelijkstellen, moeten we weten welke verworven competenties we verwachten van jongeren met een individueel traject. Als we dat min of meer vertaald krijgen in een attest, zal er geen enkel probleem zijn om ook federaal de lijst aan te passen.

Ik ga die oefening niet zomaar doen. Ik doe ze, maar ze moet fijnmazig zijn. In de plenaire vergadering werd beweerd dat dit niet fair was. Ik heb het toen al gezegd:

er zijn wel vier groepen, we moeten wel oppassen dat we die niet alle vier gelijkschakelen. Als jongeren die in het buitengewoon onderwijs zitten, dat niet krijgen, dat gaat al niet. Het gaat om een kleine groep binnen die vier groepen. We moeten zorgvuldig afbakenen wat die competenties zijn om maximaal kansen te hebben op de arbeidsmarkt. Als dat afgebakend is, en dat is mogelijk gewoon, dan kunnen we vragen om dat besluit aan te passen. Ik zal dat ook doen.

Jos De Meyer (CD&V): Drie elementen. Minister, uit uw antwoord vandaag en ook op 13 januari blijkt duidelijk uw engagement om deze problematiek ernstig aan te pakken. Ik begrijp dat verder overleg met uw collega's uit de gemeenschappen en met de federale minister van uitzonderlijk belang is. Het belangrijkste is natuurlijk dat jongeren die studiekeuze maken die het best past bij hun capaciteiten, dat is nogal evident. Het is belangrijk daarbij dat de keuze niet beïnvloed wordt door niet-onderwijsgebonden wetgeving.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de deelname van leerlingen zonder verblijfsvergunning aan buitenlandse schoolactiviteiten

– 2249 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, ik heb de vraag ingediend als opvolgingsvraag van een vraag om uitleg van vorige legislatuur aan uw voorganger omdat de problematiek opnieuw werd aangekaart, maar eigenlijk los van de vergadering die gisteren door deze commissie is georganiseerd door deze commissie en waarbij heel wat actoren werden gehoord over verschillende problemen waarmee Onderwijs te maken krijgt naar aanleiding van kinderen die instromen, onder meer asielzoekers. Het probleem is gisteren aangekaart vanuit verschillende hoeken.

Het probleem is dat scholen soms extra-murosactiviteiten organiseren voor hun leerlingen. Ze gaan soms ook naar het buitenland, voor één of meerdere dagen, zeker in gemeenten in grensgebieden.

Wat betreft het basisonderwijs is er de omzendbrief BaO/2001/13 over extra-murosactiviteiten voor het basisonderwijs. Daarin wordt, voor scholen die zich naar het buitenland begeven, verwezen naar de omzendbrief voor het secundair onderwijs 'Extramuros activiteiten in het secundair onderwijs' (SO/2004/06). Die stelt dat de deelnemende leerlingen over de nodige reisdocumenten moeten beschikken. Daarvoor wordt verwezen naar de FOD Buitenlandse Zaken, dienst Paspoorten, en de FOD Binnenlandse Zaken, dienst Vreemdelingenzaken.

De omzendbrief spreekt ook over mogelijke ongevallen of ziektes waarmee de deelnemers kunnen worden geconfronteerd tijdens de activiteit in het buitenland. Elke organiserende school dient dan ook vooraf informatie te bezorgen aan elke individuele begeleider over de diplomatieke posten en het ministerie van Buitenlandse Zaken.

Leerlingen die geen EU-onderdanen zijn, moeten steeds hun verblijfsvergunning bij zich hebben. Dit document verzekert dat zij na de activiteit België weer kunnen binnenkomen. Er zijn echter leerlingen met verschillende verblijfsstatuten. Sommigen hebben niet echt een verblijfsvergunning, het kan ook zijn dat deze vervallen is, of misschien is aan de ouders wel een bevel betekend om het land te verlaten.

In antwoord op mijn vraag van 3 maart 2011 zei de toenmalige minister, na navraag te hebben gedaan bij de FOD Buitenlandse Zaken en de FOD Binnenlandse Zaken dat leerlingen die niet beschikken over geldige verblijfsdocumenten voor ons land, onder geen beding schoolreizen naar het buitenland mogen ondernemen, ongeacht de bestemming van de reis. De minister situeerde het probleem vooral bij het land van bestemming. Wie geen geldige verblijfsvergunning in België heeft, zal niet tot het ontvangende land worden toegelaten. "Sommige ontvangende staten zijn bang dat kinderen daarnaartoe gaan en daar dan blijven," zei de toenmalige minister.

Hij zei ook dat leerlingen die thuisblijven door de school op een pedagogisch-didactisch verantwoorde manier moeten worden opgevangen. Ze moeten met andere woorden een programma kunnen volgen dat zo dicht mogelijk aanleunt bij de invulling van de extra-murosactiviteit waaraan ze niet kunnen deelnemen.

Ook vandaag blijken scholen soms nog met het dilemma te kampen of ze schoolreizen of daguitstappen naar het buitenland moeten schrappen omdat leerlingen zonder een geldige verblijfsvergunning eigenlijk niet kunnen meegaan. Men heeft dan natuurlijk een keuze: men kan dergelijke uitstappen niet inrichten of men kan ze wel inrichten, die leerlingen op school laten en daarvoor in een ander aanbod voorzien. Ik denk echter dat we allemaal onderschrijven dat het niet wenselijk is dat men dan op die manier een scheiding maakt tussen leerlingen die eigenlijk dezelfde lessen moeten volgen. Minister, ik erken ook wel dat dit probleem niet alleen in het onderwijs rijst. Ik stel de vraag aan u omdat scholen de vraag stellen, maar bijvoorbeeld jeugdbewegingen en sportverenigingen die buitenlandse kampen organiseren, hebben met dezelfde problematiek te maken.

Minister, bent u op de hoogte van het probleem? Wat zijn de concrete risico's indien kinderen zonder verblijfsvergunning toch deelnemen aan extra-muros-activiteiten in het buitenland? Hoe kan dat worden opgelost? Hoeveel leerlingen die zijn ingeschreven in secundaire scholen en basisscholen, hebben geen geldige verblijfsvergunning? Bent u daarvan op de hoogte en hebt u een zicht op de evolutie? De omzendbrief SO/2004/06 wijst op noodzakelijke informatieverstrekking ingeval er zich incidenten zouden voordoen in het buitenland. Zijn er nog bijkomende risico's bij een mogelijk ongeval of ziekte in het buitenland voor leerlingen die geen geldige verblijfsvergunning hebben?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Het probleem is uiteraard geen nieuw probleem. Gisteren is er hier ook een hoorzitting ter zake geweest en naar aanleiding van een actuele vraag in de plenaire vergadering is het thema ook al bod gekomen. Ik probeer me dus te beperken tot de essentie. Mevrouw Schryvers, het is evident dat door de recente vluchtelingenstroom het probleem wellicht iets vaker zal rijzen, als er meer leerlingen zijn die geen wettig verblijfsstatuut zouden krijgen. Ik heb daar nu natuurlijk nog geen zicht op, maar het probleem is ook al vandaag aanwezig in scholen. Wij beschikken vandaag niet over gegevens met betrekking tot het verblijfsstatuut van leerlingen. Ook scholen hebben vaak geen zicht op dat verblijfsstatuut. In een aantal gevallen wijzigt dat statuut immers tijdens de schoolloopbaan, en als dat gebeurt, dan worden scholen daar niet van op de hoogte gebracht. Ze worden bijvoorbeeld ook niet op de hoogte gebracht van het feit dat er een bevel is gegeven om het grondgebied te verlaten, noch worden ze op de hoogte gebracht als er een eventueel uitstel van vertrek is. Dat was de opmerking die mevrouw Helsen gisteren in het parlement maakte: men moet ervoor zorgen dat scholen op de hoogte zijn. Ze worden daarover echter niet verwittigd. Er is geen automatisme ter zake, en er zijn in dat verband ook geen regels. Wat ik wel zie, is dat mijn administratie op dit ogenblik geen extra vragen krijgt van de scholen over de deelname van leerlingen zonder wettig verblijf aan buitenlandse extra-murosactiviteiten. Het is dus niet zo dat er een

plotse opstoot van vragen is ontstaan, maar er is ook geen automatische informatiedoorstroming.

Mevrouw Schryvers, de problemen die u schetst, zijn niet op te lossen via onderwijsreglementering, omdat ze onlosmakelijk verbonden zijn met de reglementering inzake het verblijf op het grondgebied van het land waar de extramurosactiviteit plaatsvindt. De ministeriële omzendbrief SO/2004/06 dringt er bij de onderwijsinstellingen op aan om bij de organisatie van buitenlandse extramurosactiviteiten leerlingen niet te laten deelnemen als ze niet over de nodige reisdocumenten beschikken. Het is dus raadzaam om zich al bij de praktische voorbereiding van een schoolreis te vergewissen van potentiële problemen voor deelnemers.

Een onderwijsverstrekker die tegen die richtlijn ingaat, neemt wel een aantal risico's. Ik geef een voorbeeldje: het kan gebeuren dat men bij een grenscontrole, bijvoorbeeld in de luchthaven, de betrokken leerling niet kan meenemen of dat de leerling niet opnieuw wordt toegelaten tot het land. Dat zijn allemaal heel vervelende situaties. De leerling moet dan worden teruggestuurd, en dat kan dan moeilijk zonder een begeleider van de school. Het kan ook dat men door een incident tijdens de buitenlandse activiteit met complicaties te maken krijgt die uit het verblijfsstatuut voortvloeien. Een kindje kan bijvoorbeeld ziek worden of een ongeval krijgen, zodat het naar de dokter moet. Dat kan bij een ongeldig verblijfsstatuut bij ons tot problemen leiden in het buitenland. Het schoolbestuur draagt daarvoor de verantwoordelijkheid. Dat weten onze schoolbesturen. Het gaat immers natuurlijk over jongeren die op dat moment aan hun gezag en toezicht zijn onderworpen.

Er zijn dus echter een aantal complicaties bij de praktische uitvoering, door het feit dat er geen automatische doorstroming is van gegevens naar scholen. Ik vraag me ook af of dat zomaar zou kunnen, of men dat ook praktisch georganiseerd krijgt, of dat niet indruist tegen de privacy. Ik wil dat best verder opnemen met de bevoegde federale ministeries, maar ik kan op dit ogenblik die automatische informatiedoorstroming niet georganiseerd krijgen omdat wij ook die gegevens niet hebben.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik heb het ook gezegd: dit probleem rijst natuurlijk niet alleen voor scholen. Ook jeugdbewegingen, sportverenigingen en zo hebben daarmee te maken. Het is ook geen probleem dat door Onderwijs kan worden opgelost. U hebt gelijk als u stelt dat er ter zake eigenlijk geen risico's mogen worden genomen door scholen. Ze zijn inderdaad niet altijd op de hoogte van verblijfsstatuten. Ik vraag me inderdaad ook af of het kan en of het wenselijk is dat al die gegevens zomaar doorstromen. Ik spreek nu even als OCMW-voorzitter: ik zie zelf hoe vaak zaken wijzigen, met beroepsprocedures en dergelijke meer. Het is helemaal niet evident om dat zelf bij te houden, laat staan om het elke keer ook door te geven aan de scholen, en dan moeten de scholen er natuurlijk ook nog de juiste conclusies uit kunnen trekken, want u weet dat dat natuurlijk heel ingewikkelde juridische materie is. Als scholen niet op de hoogte zijn van het precieze verblijfsstatuut van al hun leerlingen, dan is er maar één weg, namelijk zeer voorzichtig zijn en, als er leerlingen bij zijn van wie men misschien kan denken dat ze geen geldig verblijfsstatuut hebben, ofwel geen buitenlandse uitstappen organiseren ofwel een andere activiteit voor die leerlingen organiseren. Ik wil dan nog eens herhalen dat het toch niet raadzaam is om voor sommige leerlingen een bepaalde activiteit te laten plaatsvinden en voor andere niet.

Ik wou dit alleen nog maar eens signaleren omdat onze scholen me vroegen of diezelfde regel of diezelfde aanbeveling nog geldt. Ik begrijp echter dat er eigenlijk ook geen elementen zijn die enige wijziging van die aanbeveling met zich zouden kunnen meebrengen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Ik treed collega Schryvers wel bij als ze stelt dat we moeten proberen scholen te informeren, maar dan is de vraag welke informatie we moeten geven, want die verandert zeer snel, en welk gevolg die scholen daar aan geven. We moeten daar goed over nadenken: aan wie, waarover en dergelijke meer? Er zijn immers inderdaad procedures, beroepsprocedures. Als er nog geen voogd is, kan er nog geen procedure worden opgestart, er zijn de verschillende verblijfsstatuten en dergelijke meer. Ik denk dat we wel moeten bekijken of we een school kunnen informeren indien we met zekerheid weten dat een leerling daar zal vertrekken, zodat die school dat ten minste weet en ze 's morgens niet moet bekijken of die ongewettigd afwezig of naar elders vertrokken is. Dat moeten we wel kunnen proberen rond te krijgen.

De verschillende verblijfsstatuten, dat is een ander verhaal, omdat die allerlei rechten en plichten inhouden, binnen de Schengenzone dan wel erbuiten. Ik wil er toch voor pleiten dat we niet zeggen aan scholen met een traditie van buitenlandse schoolreizen dat die reizen voor al hun leerlingen niet kunnen doorgaan als ze niet weten hoe het zit met een aantal leerlingen. Dat lijkt me eigenlijk niet wijs. Ik vrees ook dat dat ook ongewilde effecten zal hebben op de ouders van de andere leerlingen. Het lijkt me zelfs contraproductief te zijn. In dezen lijkt het me dat scholen met de info die ze hebben alsnog schoolreizen kunnen organiseren en misschien desgevallend in een alternatief kunnen voorzien voor die leerlingen, als die scholen het al weten. Als ze het niet weten, dan gelden natuurlijk de internationaalrechtelijke, Europese en Belgische regels met betrekking tot het al dan niet uitreizen, inreizen en dergelijke meer. Ik meen echter niet dat we dat op de schouders van onze scholen moeten laden.

Kathleen Helsen (CD&V): Minister, we hebben gisteren een zeer boeiende hoorzitting gehad. Ik heb in de plenaire vergadering het probleem van de communicatie ingebracht. Het is een terechte bekommernis dat de juiste informatie ter beschikking moet zijn van scholen en leerkrachten, en dat ze daar ook de juiste dingen mee moeten doen. We hebben natuurlijk ook altijd nog wel de CLB's, die wel verplicht zijn om vertrouwelijk om te gaan met bepaalde gegevens. Zij kunnen wel bekijken op welke manier informatie over leerlingen al dan niet aan de school kan worden gegeven. Wat voor leerkrachten van belang is, is dat ze een goede begeleiding kunnen bieden aan kinderen. Dat doen ze vandaag ook. Ze doen heel veel inspanningen voor deze kwetsbare leerlingen en het is in het kader van hun ontwikkeling dat ze met heel veel vragen zitten over hoe ze die kinderen moeten voorbereiden op hun toekomst. Enerzijds moeten ze perspectieven bieden op een toekomst hier in ons land, maar anderzijds moeten ze de leerling er ook op voorbereiden dat de kans bestaat dat die terug moet. Die dubbelheid maakt het niet altijd eenvoudig. Dat kan voor een beperkte periode worden aangehouden, maar het is zeer moeilijk om na tien jaar nog steeds aan leerlingen te zeggen: je hebt je nu perfect geïntegreerd, je hebt je perfect voorbereid, je kunt perfect functioneren in deze samenleving, maar eigenlijk kan het niet.

We hebben gisteren een heel schrijnend voorbeeld gehoord van een jongen van 10 jaar die voor ons eigenlijk nog altijd niet bestaat en die nooit elders dan hier heeft gewoond. Ook voor leerkrachten is het dus zeer moeilijk om daar op een goede manier mee om te gaan. Zeker indien er een wijziging van het statuut is of op komst is, hebben ze enorm veel mogelijkheden om het kind daarop voor te bereiden, maar ze kunnen die kansen nu onvoldoende grijpen. Daarom leeft die vraag. Ik vind het positief dat u dat met de federale overheid wilt opnemen. Misschien kan de informatie via de CLB's er toch wel toe leiden dat de leerkrachten en de scholen in staat zijn om nog beter te begeleiden dan vandaag mogelijk is.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Ik denk dat de situatie wel duidelijk is. Collega Daniëls, met mijn oproep tot voorzichtigheid bedoel ik absoluut niet dat secundaire scholen bijvoorbeeld geen meerdaagse Romereis of zo zouden mogen organiseren. Dat zou immers inderdaad wel zeer ver gaan. Er zijn in de basisscholen echter uitstappen waarbij men hetzelfde soort activiteit net zozeer binnenslands als buitenslands kan doen. Dan kan men ter zake misschien toch wel de voorzichtigste keuze maken. Dat was maar mijn oproep.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Willy Segers aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de gevolgen van de instroom van vluchtelingen op de capaciteit van het basisonderwijs in de Vlaamse Rand – 2291 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

Willy Segers (N-VA): Voorzitter, minister, deze vraag sluit enigszins aan bij wat eerder reeds aan bod kwam naar aanleiding van een schriftelijke vraag van mezelf begin december 2015, maar vooral ook bij de discussie die de collega's op 14 april in deze commissie hebben gevoerd. Dat had enerzijds te maken met de druk op de basisscholen in de Vlaamse Rand en anderzijds met de bijkomende factor van de vluchtelingeninstroom. Uit het antwoord op mijn vraag van december over deze problematiek bleek dat de Vlaamse Regering enkele maatregelen zou nemen om die druk het hoofd te bieden. Zo wordt er in lokale opvangvoorzieningen door het Rode Kruis en Fedasil een sensibiliseringscampagne gevoerd over het belang van het kleuteronderwijs. Tegelijk ontvingen alle lokale besturen en provinciebesturen een aanbod tot ondersteuning bij deze toeleiding door het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi). Minister, omdat de impact van de vluchtelingencrisis niet kon worden ingecalculeerd in de capaciteitsmonitor, gaf u aan dat het mogelijk zou zijn om in extra capaciteit te voorzien via de huur van tijdelijke modulaire units.

Het Vlaams Parlement keurde ook de financiële ondersteuning goed voor de aangroei van anderstalige kleuters, met als teldatum 1 februari 2016, en extra omkadering voor de aangroei van anderstalige kleuters, met als teldatum 1 juni 2016. Dat is dus een hele verscheidenheid aan maatregelen om de druk door de bijkomende vluchtelingeninstroom op het basisonderwijs in de Rand en elders te beperken.

Minister, ik heb vragen van praktische en rekenkundige aard, en ook twee over uw beleidsinitiatieven.

Bleken de sensibiliseringscampagnes van het Rode Kruis en Fedasil vruchten af te werpen? Hoeveel kleuters en leerlingen werden uiteindelijk naar het basisonderwijs toegeleid in de Vlaamse Rand? Gingen er besturen uit de Vlaamse Rand in op het aanbod van het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi)? Waren er ook besturen uit de Vlaamse Rand die niet ingingen op het schrijven? Zo ja, waarom?

Het was onmogelijk op voorhand de nodige capaciteit accuraat te voorspellen. Daarom werd de mogelijkheid aangehaald tijdelijke modulaire units te plaatsen. Zijn er voor scholen in de Vlaamse Rand dergelijke units geplaatst? Wordt hierin ook voorzien voor volgend schooljaar?

De steun waar scholen aanspraak op konden maken, bedroeg 950 euro per anderstalige kleuter. Voor hoeveel anderstalige kleuters uit de Vlaamse Rand werd deze steun aangevraagd? Elke extra anderstalige kleuter kan op teldatum 1 juni

2016 0,29116 lestijd genereren. Hoeveel anderstalige kleuters uit de Vlaamse Rand komen in aanmerking voor deze extra omkadering?

Gaat u deze maatregel volgend schooljaar verlengen? Denkt u dat er voor volgend schooljaar andere maatregelen getroffen moeten worden?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Eerst wat punctuele cijfers. Op 3 juni 2016 stonden in de scholen van de 19 gemeenten van de Vlaamse Rand samen 246 leerlingen geregistreerd als anderstalige nieuwkomer. Het gaat over 52 kleuters, dus jonger dan 5 jaar, 113 leerlingen ouder dan 5 jaar in het basisonderwijs en 81 OKAN-leerlingen (onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers) in het secundair onderwijs. De instroom van de anderstalige nieuwkomers was het grootst in de scholen in Vilvoorde met 92, Overijse met 42 en Zaventem met 25. Enkel in de scholen in Kraainem en Linkebeek werden geen anderstalige nieuwkomers geregistreerd. Uiteraard werden enkel de anderstalige kleuters geteld die geregistreerd staan in Discimus als anderstalige nieuwkomer, waarvoor lestijden worden aangevraagd in het basisonderwijs of die ingeschreven werden in een structuuronderdeel OKAN. We hebben onze databank geraadpleegd.

Van de negentien gemeenten uit de Vlaamse Rand zijn er drie gemeenten gelegen in het werkingsgebied van een LOP (lokaal overlegplatform) basis- en secundair onderwijs, dat zijn Vilvoorde, Beersel en Sint-Pieters-Leeuw. Twee gemeenten zijn gelegen in het werkingsgebied van een LOP secundair onderwijs, namelijk Grimbergen en Machelen. Binnen het LOP-gebied ondersteunen LOP-deskundigen bij het informeren over het onthaalonderwijs en het toeleiden van anderstalige nieuwkomers. Drie gemeenten die niet gelegen zijn in het werkingsgebied van een LOP, gingen in op het ondersteuningsaanbod van AgODi: Dilbeek, Overijse en Zaventem.

Ik wil hier nogmaals wijzen – ik laat geen enkele gelegenheid passeren – op de enorme inspanningen die gedaan werden vanuit het beleidsdomein Onderwijs, in het bijzonder door de LOP-deskundigen, in nauw overleg met de lokale onderwijsverstrekkers, om de opvang van anderstalige nieuwkomers in het Vlaamse onderwijs zo goed als mogelijk te laten verlopen. Dit toont de enorme veerkracht van ons onderwijs en het grote engagement en flexibiliteit om in onverwachte nieuwe omstandigheden op de best mogelijke manier te reageren.

Daarnaast verzorgde AgODi ook een toelichting op een overleg georganiseerd door de provinciegouverneur van Vlaams-Brabant op 29 oktober 2015 voor de gemeenten met een toekomstig collectief opvanginitiatief. Op dit overleg waren ook gemeenten uit de Vlaamse Rand uitgenodigd. De VVSG organiseerde op 17 november 2015 een informatieavond voor personeel van gemeenten en OCMW over de asielcrisis in een lokale context. Ook daar waren de gemeenten uit de Vlaamse Rand uitgenodigd. Maar de instroom van anderstalige nieuwkomers bleef eerder beperkt, waardoor de nood aan ondersteuning daar mogelijk minder groot was.

In totaal werden negen dossiers ingediend voor de huursubsidie voor tijdelijke modulaire units. Geen van deze negen scholen is gelegen in de Vlaamse Rand.

Op teldag 1 februari 2016 tikten in de 19 gemeenten van de Vlaamse Rand samen 458 leerlingen aan voor de extra toelage van 950 euro, voor een bedrag van in totaal 435.100 euro. Recordhouder is Vilvoorde, met 85 scholen, Dilbeek volgt met 53, Grimbergen had er 49 en Sint-Pieters-Leeuw 48. Ook hier zijn Kraainem en Linkebeek de enige gemeenten waar geen enkele school een extra toelage ontving.

De cijfers van de bijkomende teldag zijn nog niet volledig geverifieerd. Volgens de voorlopige stand van zaken op 3 juni 2016 komen 495 kleuters uit scholen in

de Vlaamse Rand in aanmerking voor de extra omkadering. Deze kleuters genereren samen 144 lestijden, verspreid over alle 19 gemeenten.

Dat de toelage voor anderstalige nieuwkomers, en ook de oudkomers, in het kleuteronderwijs tijdelijk, en enkel voor schooljaar 2015-2016 zou zijn, is altijd zeer duidelijk gecommuniceerd. Het doel was scholen met een plotse stijging van anderstalige kleuters te ondersteunen. Sinds januari 2016 daalt de instroom van nieuwe asielzoekers sterk. We zullen deze maatregel evalueren en binnen de Vlaamse Regering bekijken of die extra middelen nodig blijven. De begrotingsbesprekingen zullen daarover duidelijkheid brengen.

U weet – of u weet niet, maar ik geef het u mee, mocht u het niet weten – dat momenteel een OBPWO-onderzoek (onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek) loopt rond schoolloopbanen van anderstalige nieuwkomers in het leerplichtonderwijs. Daarin werden basisscholen én secundaire scholen zeer uitgebreid bevraagd, onder meer over hun organisatie van het onthaalonderwijs, over de inzet van de toegekende middelen, over de actoren waarmee ze binnen en buiten de school het onthaalonderwijs vormgeven, en over de knelpunten die ze ervaren. In september worden de conclusies verwacht en kunnen we eventueel het beleid bijsturen.

Ik kan u nu al wel meegeven dat het voorbije jaar ons geleerd heeft dat de instroom van anderstalige nieuwkomers een zeer onvoorspelbaar gegeven is. Het leerde ons ook dat scholen bereid zijn om hun schouders te zetten onder een kwaliteitsvol onthaalonderwijs, maar daarbij nood hebben aan ondersteuning en omkadering. Ik wacht nu eerst de onderzoeksresultaten af.

Het grote voordeel van het voorbije jaar is dat de OKAN-expertise in een recordtempo verspreid is geraakt, op veel meer plaatsen dan vroeger. Vroeger zat dit gebundeld rond de plaatsen waar structurele opvang bestond. Nu, door al die extra collectieve centra, doen mensen en scholen aan een hels tempo aan expertiseopbouw. Dat kan natuurlijk de scholen die sowieso al te maken hebben met instroom van anderstaligen, ook wel helpen om de opgebouwde expertise in de toekomst nog beter te valoriseren.

De voorzitter: De heer Segers heeft het antwoord.

Willy Segers (N-VA): Ik dank u voor deze omstandige toelichting en de cijfers die al beschikbaar zijn. Ik zie positieve punten. Er waren heel wat vragen toen de maatregelen werden uitgevaardigd, maar op het veld, u hebt het aangehaald, hebben de actoren heel wat inspanningen geleverd. Denk maar aan uw laatste bedenking dat dit inspirerend gewerkt kan hebben voor andere regio's in Vlaanderen. Zo kan de Vlaamse Rand ook eens zijn expertise uitdragen. Dat mag ook eens gebeuren.

Ik onthoud vooral dat we de zaak verder moeten monitoren. We moeten uiteraard ook afwachten wat de komende zomerperiode al dan niet als piek of eventuele daling van het aantal asielzoekers zal brengen. We hebben natuurlijk de zorg voor diegenen die er momenteel zijn. U hebt de cijfers gegeven: het gaat om een niet onaardig aantal. Die zorg moet blijven doorlopen. Ik plaats die zorg in het kader van de discussie van de heren Daniëls en De Ro in deze commissie in april over de globale problematiek van TNN-leerlingen (thuis taal niet het Nederlands) in de Rand. We zullen met hen in deze discussie misschien wel rekening moeten blijven houden als met een toekomstig permanent fenomeen. We kijken dus uit naar de bijeenkomst die we zullen hebben over de adviezen van de Task Force Onderwijs in de Vlaamse Rand. Daar moeten we dit soort elementen ook in de toekomst een juiste plaats geven. We moeten in eerste instantie monitoren en opvolgen, zoals u hebt aangekondigd. We zullen daarover nog wel de nodige vragen stellen.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Minister, ik sluit mij graag aan bij uw felicitaties voor de scholen die dat op zeer korte termijn hebben gedaan, de ondersteuning die de LOP's en de LOP-deskundigen, ook buiten hun werkingsgebied, hebben geboden, en de inspanningen die verschillende gemeenten hebben gedaan als regisseur op het lokale terrein. Het is belangrijk, na wat er gisteren en vandaag over deze problematiek is gezegd, dat vanuit het Consciencegebouw heel snel de informatie gaat naar de betrokken scholen, dat minstens de kinderen die zij hebben opgevangen, het schooljaar kunnen uitdoen. Ik heb gisteravond nog vragen gekregen van mensen die de plenaire vergadering hadden gevolgd, maar die toch vroegen of dit betekent dat de kinderen in hun gemeente – het ging niet alleen over mijn eigen stad – konden blijven tot het einde van het jaar. Voor heel wat leerkrachten die bij deze materie betrokken zijn, zal het een opluchting zijn. Net in de periode dat het er op school al wat emotioneler aan toe gaat, met eindwerken, eindtoetsen en festiviteiten, zou het heel spijtig zijn mocht de zenuwachtigheid niet kunnen worden weggenomen.

We zitten met een blijvend probleem. De heer Segers heeft er mij al meerdere keren over horen zeggen. Hij kent de problematiek ook. Minister Vandeurzen is er goed van op de hoogte en is bereid om eraan te werken. Ik zeg het hier nog eens voor de collega's van alle fracties. In onze regio zitten we met een fundamenteel probleem, niet alleen met de kinderen die hier net zijn en een andere taal spreken, maar ook met oudkomers, mensen die hier al een tijdje wonen en wier ouders de Nederlandse taal niet machtig zijn. Er gaat aan hen heel wat hulp voorbij binnen de welzijnssector.

Gisteren vernoemde de kinderrechtencommissaris de cijfers: bijna vier op de tien kinderen hebben in deze situatie een zeer precaire achtergrond en hebben psychologische en medische hulp nodig. Dan vind ik het in onze streek, waar zoveel kinderen anderstalige ouders hebben, een aberratie dat hun die hulp niet kan worden geboden.

Minister, het is ook goed dat we, zoals u zelf hebt aangekondigd, in september-oktober op basis van de eigen evaluatie van de maatregelen van het Spoed-decreet en het OBPWO-rapport bekijken wat we in verband met het OKAN nog moeten doen. We hebben vorig jaar in alle snelheid moeten werken. Het zou goed zijn dat we die evaluatie eens bekijken. We moeten de goede dingen continueren, terwijl we de dingen waarin we fout zaten beter niet voortzetten.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u voor de aanvullende opmerkingen. Ik heb vorig jaar in deze commissie al gezegd dat het voor mij cruciaal is dat kinderen hun schooljaar kunnen afmaken. Ik heb het niet over de schoolcarrière. Daarin verschil ik wel van mening met sommige anderen. Maar zeker het schooljaar vind ik persoonlijk cruciaal. Ik heb er al een paar keer over overlegd met de staatssecretaris. Hij wijst mij op de praktische problemen. Als de mensen steeds een procedure starten om te blijven, en zij hebben dan de garantie dat de kinderen toch kunnen blijven tot het einde van het schooljaar, kan je in een carrousel terecht komen waardoor je het normale circuit zijn werk niet meer kunt laten doen. Daar ben ik natuurlijk ook wel gevoelig voor. Maar als je mij vraagt of ik als minister van Onderwijs vind dat het uitgangspunt zou moeten zijn dat kinderen hun schooljaar moeten kunnen afmaken, dan zeg ik: ja, maar niet als het nefaste effecten heeft op het systeem.

Jo De Ro (Open Vld): Het gaat over nu.

Minister Hilde Crevits: Ik zeg het nog maar eens, opdat u goed het kader zou snappen waarbinnen we aan het werken zijn.

Er is al afgesproken dat er voor het eind van dit schooljaar geen enkel centrum dichtgaat. Niemand moet zich voor het einde van dit schooljaar zorgen maken. Wat het volgende schooljaar betreft, wordt de planning nu opgemaakt. De staatssecretaris heeft mij bevestigd dat ze alles doen wat ze kunnen om ervoor te zorgen dat niet-begeleide minderjarigen maximaal kunnen blijven in Vlaanderen en in de omgeving van het centrum waar ze nu aanwezig zijn. De opmerking dat het mogelijk is dat ze naar een ander taalgebied verhuizen, betrof vooral die jongeren die nog maar pas hier zijn of nog bijna geen OKAN hebben gehad.

Ik heb gisteren ook gezegd dat het voor mij belangrijk is dat het geen belemmering hoeft te zijn als jongeren niet in een collectieve opvang moeten verblijven of naar een structurele opvang kunnen gaan. Men zal vanaf september niet alles in één keer sluiten. Er zijn ook veel andere centra die sluiten, bijvoorbeeld Sijsele. Daar zijn het niet alleen niet-begeleide minderjarigen, daar zijn het vooral anderen. Wij moeten wel nog weten of men bij die sluitingen de schooljaarcadans zal volgen. De planning wordt nu opgemaakt. Maar wij zullen sowieso voor het einde van het schooljaar in alle regio's waar er nu grote vragen zijn – ik denk aan de scholen in Oost-Vlaanderen – zorgen voor een punctuele communicatie. Eerst moeten we de staatssecretaris en Fedasil hun planning laten opmaken. De regering heeft beslist dat er dertig dichtgaan, maar daarmee is de punctuele planning nog niet klaar.

Er is een goed overleg. Ik kan niet klagen over de manier waarop er wordt overlegd. Maar wij kunnen de scholen nu nog geen absolute zekerheid geven over wanneer de sluiting er komt.

Jo De Ro (Open Vld): Er zijn leerkrachten ongerust dat de kinderen zullen moeten vertrekken nog voor het einde van dit schooljaar.

Dat is nog niet doorgedrongen bij de scholen zelf.

Minister Hilde Crevits: Het gaat, denk ik, over Dendermonde en de regio daarrond. Ik was op de opening van de nieuwbouw bij het Óscar Romerocollege. Daar waren die OKAN-aanbieders aanwezig. Ik heb daar gezegd dat het zeker niet dit schooljaar is. Zij hebben mij bevestigd: 'Ja, ge hebt dat goed gezegd.' Ik schreeuw het dus nog eens luid van de daken. Ook Theo Francken heeft bevestigd dat er geen enkele zorg moet zijn dat er dit schooljaar nog iemand zal moeten vertrekken. U mag dat nog eens luid en breed verkondigen. Ook voor volgend schooljaar wordt de planning gemaakt met maximale zorg voor de situatie van de niet-begeleide minderjarigen.

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

Willy Segers (N-VA): De heer De Ro maakte een opmerking over meer aandacht voor zorg in de regio. Ik wil dat ondersteunen. Maar, minister, ik wil ook nog eens beklemtonen wat u in de commissievergadering van 14 april 2015 zei over de gekleurdheid van middelen die gaan naar taalondersteuning. Wij blijven erachter staan dat dit in de toekomst wordt voortgezet.

Minister Hilde Crevits: Dat zal een boeiend gesprek worden met de minister van Financiën en Begroting. Ik noteer hier alvast grote steun vanuit de N-VA, Open Vld en uiteraard ook vanuit CD&V. *(Opmerkingen)*

Mijn spreekbuisgehalte is als minister niet onbelangrijk, ook al twijfelen sommigen daaraan. Maar ik ben ook de spreekbuis van de partij waartoe ik behoor.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ann Brusseel aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de uitdagingen aangaande de opleiding Diergeneeskunde – 2296 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Minister, twintig jaar geleden werd het toelatings-examen voor arts en tandarts ingevoerd. De argumenten hiervoor, alsook de gevolgen, zijn zeer bekend. Minder in de belangstelling staat echter de opleiding Diergeneeskunde. Ook hier zouden vergelijkbare argumenten, zoals het overschot aan dierenartsen, kunnen worden aangehaald. Dat leidt onder meer tot zware onderlinge concurrentie. Bovendien is Vlaanderen naast Denemarken zo-wat de enige regio waar geen enkele vorm van toelatingsvoorwaarden voor de opleiding Diergeneeskunde bestaat. Daardoor zien wij bijvoorbeeld dat er een behoorlijke instroom van Nederlandse studenten in deze opleiding is, aangezien er bij onze noorderburen een behoorlijke drempel bestaat om die studies daar aan te vatten. In de Franstalige media vernamen we medio mei dat de Franse Gemeenschapsregering met ingang van komend academiejaar maatregelen zal nemen om de doorstroom van het eerste naar het tweede jaar te filteren.

Ook in Vlaanderen zijn de opleidingen Diergeneeskunde slachtoffer van hun eigen succes. Aan de Universiteit Antwerpen en de Universiteit Gent zijn deze opleidingen behoorlijk bevolkt met studenten, hoewel het allesbehalve zeker is dat zij aansluitend het beroep zullen kunnen uitoefenen waarvoor zij hun studies zijn begonnen. Toch is het geen vanzelfsprekendheid om daarom meteen voor een numerus clausus te pleiten, en dat zal ik ook niet doen, het is niet het meest eerlijke systeem. Er zijn ook andere implicaties verbonden aan het monitoren van de instroom. Ik denk dan aan een daling van de financiering, wat voor een studierichting als Diergeneeskunde niet evident is. De hogere jaren, wanneer er veel labolessen zijn, vragen ook een hoge kost. We moeten dan ook voorzichtig omspringen met die situatie.

Minister, is het bespreekbaar dat op termijn ook een toelatingsproef diergeneeskunde wordt ingevoerd, naar analogie met het toelatingsexamen arts en tandarts, en zal die dan een bindend karakter hebben? Kan de vergelijking met Franstalig België worden gemaakt, waar de opleiding eveneens met een grote aanwezigheid aan bachelor- en masterstudenten wordt geconfronteerd? Welke maatregelen kunnen worden genomen om de kwaliteit van de opleiding te behouden rekening houdend met het huidig personeelsbestand?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: De vraag om ook voor de opleiding Diergeneeskunde een toelatingsexamen in te voeren is niet nieuw. In het verleden hebben de faculteit Diergeneeskunde van de Universiteit Gent en de beroepsvereniging het probleem van het hoge aantal studenten in de opleiding en de oververzadiging van de arbeidsmarkt al aangestipt. De meningen over de noodzaak om een instroombeperking in te voeren waren toen verdeeld.

In Vlaanderen kennen we een open en democratisch hoger onderwijs. Enkel voor de kunstopleidingen en voor de opleidingen arts en tandarts is de toelating afhankelijk van een bindend toelatingsexamen. Bij de kunstopleidingen is die er om te kunnen nagaan of er intrinsiek artistiek talent aanwezig is, of er affiniteit met de kunstvorm is en wat het groeipotentieel is. Het argument voor het toelatingsexamen voor de opleidingen arts en tandarts is, zoals u weet, de contingentering die door de federale overheid wordt bepaald met betrekking tot de instroom in deze beroepen.

Ik ben er zelf geen voorstander van om het systeem van toelatingsexamens verder uit te breiden naar de opleiding Diergeneeskunde. Er komt wel een toelatingsexamen maar dat is niet bindend. Er is afgesproken dat zo'n examen er in elke richting moet komen. Wat diergeneeskunde betreft, is er geen specifieke aanleg of talent om te onderzoeken zoals bij de kunsten, en er is ook geen contingentering van het beroep zoals bij de artsen en de tandartsen.

Het regeerakkoord kiest ook duidelijk voor niet-bindende toelatingsproeven om de studiekeuze te versterken en niet voor bindende toelatingsexamens om de instroom te beperken. Momenteel zetten de universiteiten in deze context in op ijkingsproeven voor de STEM-richtingen (Science, Technology, Engineering and Mathematics), in eerste instantie de ingenieursopleidingen, burgerlijk en industrieel, maar ook de andere wetenschappen. Intussen stappen sommige opleidingen uit naburige studiedomeinen ook al mee in dit project, bijvoorbeeld de handelsingenieurs of de farmaceutische wetenschappen. Binnen deze ijkingsproeven werken de universiteiten nu samen om de proeven te veralgemenen, over de instellingen heen en met de ambitie dat alle kandidaat-studenten ze in de toekomst zouden afleggen.

Ik vind het belangrijk dat de opleiding Diergeneeskunde hier zo snel mogelijk bij aansluit. Het blijft wat mij betreft een toelatingsproef zoals wij die hebben bepaald in het regeerakkoord, met name een verplichte maar niet-bindende toelatingsproef.

Bij het maken van die studiekeuze mogen we er overigens van uitgaan dat jongeren ook kijken naar de perspectieven op de arbeidsmarkt zonder dat we daar grendels moeten opzetten. Het aantal faculteiten waar men diergeneeskunde kan volgen in Vlaanderen, is beperkt. Wanneer we de contingentering daarin bepalen, zullen we ook in andere richtingen beperkend moeten optreden.

Hoewel men in de Franse Gemeenschap ook te maken heeft met een groot aantal studenten in de opleiding Diergeneeskunde, geldt ook daar momenteel geen toelatingsproef. Ik heb vernomen dat er wel een voorstel is om een verplichte maar niet-bindende proef in te voeren vooraf en dat er een selectieproef zou komen op het einde van het eerste jaar, zoals die sinds dit academiejaar in de Franse Gemeenschap ook bestaat voor geneeskunde. Ik ben heel benieuwd naar de resultaten daarvan.

De opleiding Diergeneeskunde is op dit moment zeer kwaliteitsvol en ik ben het uiteraard met u eens dat we dit zo moeten houden. Als we kijken naar de cijfers, dan zien we dat de stijging van de studentenaantallen zich niet langer doorzet. Op Dataloep zie je bijvoorbeeld dat het aantal generatiestudenten van de Universiteit Gent en de Universiteit Antwerpen samen vorig academiejaar zakte van 456 in 2013-2014 naar 393 in 2014-2015. Ook bij de start van dit academiejaar zijn opnieuw minder dan 400 generatiestudenten geteld. In principe zou de huidige kwaliteit dus moeten kunnen worden gehandhaafd. Ik reken erop dat dit nauw wordt opgevolgd via de kwaliteitszorg.

Ann Brusseel (Open Vld): Minister, ik ben vrij gerust wat de kwaliteit betreft. Ik weet dat dit een grote zorg is van u. Momenteel is de kwaliteit heel goed, maar wanneer er te veel studenten zijn voor een beperkt personeelsbestand, zou die wel in het gedrang kunnen komen.

Er doet zich inderdaad een lichte daling voor van het aantal generatiestudenten, maar hadden we er maar zoveel bij de ingenieurs op één universiteit of twee universiteiten want dat is wel een knelpunt. We hebben meer studenten nodig in bepaalde richtingen van toegepaste en exacte wetenschappen, maar wat kiest men dan op een redelijk emotionele basis? Diergeneeskunde. Men verkiest die concrete opleiding maar het is niet zo eenvoudig om na die opleiding Diergeneeskunde om het even wat op die arbeidsmarkt te doen. Met meer generieke diploma's uit de toegepaste en exacte wetenschappen kan dat wel.

Het is belangrijk dat studenten zich informeren over de arbeidsmarkt en daar rekening mee houden. Ik heb de indruk dat die 18-jarigen die dromen van het beroep van dierenarts – en dat is vooral een emotionele keuze – geen rekening houden met hun kansen op de arbeidsmarkt. Het is een soort passie, en eigen aan passie is ook koppigheid, om daar geen rekening mee te houden. Het zijn de beroepsverenigingen die aan de alarmbel trekken. Er zijn zoveel jonge mensen die afstuderen als dierenarts en verwachten dat ze hun brood daarmee zullen kunnen verdienen, maar dat lukt hen niet. Ze moeten al heel veel geluk hebben om dat beroep te kunnen uitoefenen. Een praktijk beginnen is ook een grote investering. Ik vraag me dan ook af of we niet moeten gaan voor een contingertering of naar een beperking van de instroom. Het is goed dat er oriënteringsproeven komen. Ik vind ook dat er mag worden gewerkt aan een ijkingsstoets. Dat kan de faculteit zelf doen, daarvoor hoeft ze niet op decreetgeving te wachten. Het perfide aan het systeem is echter dat men als gevolg van de financiering die studenten wel laat instromen. Ik begrijp dat wel, ik wil de mensen van de universiteiten niet beledigen. Het is een dure studierichting, maar er starten veel te veel studenten die geen kans maken, in eerste instantie om af te studeren en in tweede instantie om er hun beroep van te maken. Dat is een maatschappelijke zorg.

Ik heb verwezen naar het model van de Franse Gemeenschap om erop te wijzen dat er wel aan gewerkt wordt, maar ik vind het geen goede oplossing. Ook voor de geneeskunde in de Franse Gemeenschap vind ik het geen goede oplossing om na een jaar te gaan filteren. Men laat iemand starten met de illusie arts te kunnen worden, om het nadien te blokkeren. Dat vind ik tijdverspilling voor de studenten.

Daar moet werk van worden gemaakt, en niet alleen met een ijkingsstoets. Ik zal daarvoor blijven pleiten.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Dit is een interessante vraag. Als voorzitter van de commissie Landbouw ben ik uiteraard geïnteresseerd in deze problematiek. Vandaar dat ik daar tijdens de vorige legislatuur meerdere vragen over gesteld heb.

Minister, ik stel in eerste instantie een oververzadiging op de arbeidsmarkt vast en een hoge instroom van buitenlandse studenten. Ik ben voorstander van een vrij verkeer van studenten, maar in dit geval gaat het om een hogere instroom van buitenlandse studenten dan in andere faculteiten. Verder merk ik ook dat alle beroepsverenigingen een beperking vragen van de in-, door- en uitstroom van studenten diergeneeskunde. Minimaal op korte termijn is een richtinggevend ingangsexamen een absolute noodzaak voor deze faculteit.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Dit is een gelijkaardig verhaal als dat van de geneeskundestudenten, waarbij ik bang afwacht wat langs federale en Waalse zijde gebeurt met de 'lissage' en het al dan niet globale pardon. Dat is voor onze partij geen goed idee, ook met het oog op de kosten van de ziekteverzekering.

Dit verhaal bevindt zich op een gelijkaardig niveau. Het gaat over een zeer dure opleiding met enerzijds mensen die uitvallen en anderzijds mensen die afstuderen maar geen werk vinden behalve in het buitenland. We gebruiken het belastinggeld voor de opleiding van mensen die geen bijdrage meer kunnen leveren aan het Vlaamse bruto binnenlands product, om het heel kort en economisch te vertellen.

Mijn fractie vindt het zinvol om een niet-bindende toelatingsproef te organiseren. Ook voor de lerarenopleiding bestaat er een niet-bindende toelatingsproef naast

de oriëntatieproef. Wanneer we het er over de partijgrenzen heen over eens zijn dat we ook een niet-bindende toelatingsproef voor de diergeneeskunde moeten organiseren, dan moeten we die trein in gang zetten, in het belang van de leerlingen, in het belang van de universiteiten en in het belang van de tewerkstellingskansen voor dierenartsen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik noteer een grote eensgezindheid, althans bij de meerderheidspartijen, die deze commissie exclusief bevolken. Waar is de oppositie? Ze zien het niet meer zitten om weerwerk te bieden. We zullen zien wat de komende weken nog brengen.

We hebben in het regeerakkoord de keuze gemaakt om een niet-bindende toelatingsproef in te voeren. Voor mij is het relevant dat de opleiding Diergeneeskunde snel aansluit bij die eerste golf van STEM-toelatingsproeven.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jo De Ro aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over mogelijke problemen voor de onderwijssector door het nieuwe PWA-stelsel – 2225 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Op 4 maart 2016 keurde de Vlaamse Regering de conceptnota 'Hervorming van het PWA-stelsel: naar een nieuw instrument Wijkwerken binnen het Vlaamse activeringsgebied' goed.

In het onderwijs wordt vandaag de dag gretig gebruik gemaakt van PWA-werknemers (plaatselijk werkgelegenheidsagentschap) voor opdrachten binnen de school, zoals bij voorschoolse opvang. Het nieuwe PWA-stelsel zet de permanente inzet van PWA'ers binnen het onderwijs nu op de helling, waardoor heel wat schoolbesturen in de problemen dreigen te komen.

De verschillende netten trokken in een gemeenschappelijke brief van 2 mei 2016 aan de alarmbel omdat ze vrezen dat een kwaliteitsvolle aanwending van deze tewerkstellingsvorm in het gedrang komt en vragen u om op te treden en overleg te organiseren.

Minister, wat is uw standpunt in deze problematiek? Is de vrees van de verschillende onderwijsinrichters ongegrond? Zult u overleg plegen met de onderwijsnetten en met minister Muyters om ervoor te zorgen dat in de toekomst het onderwijs nog op een kwaliteitsvolle aanwending van deze tewerkstellingsvorm kan rekenen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Op voorstel van minister Muyters 2016 keurde de Vlaamse Regering op 4 maart 2016 de conceptnota 'Hervorming van het PWA-stelsel' goed. Deze conceptnota bevat de krijtlijnen van een nieuwe regeling. Uiteraard zal hierover nog veel overleg vereist zijn met de betrokken actoren.

Intussen zijn er de adviezen van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) en de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSg). Onlangs was er ook een gedachtewisseling in het Vlaams Parlement over de hervorming

van het PWA-stelsel. Minister Muyters zal onder andere met deze input aan de slag gaan om de hervorming verder vorm te geven. Het spreekt voor zich dat ik de verdere ontwikkeling van deze nieuwe regeling op de voet zal volgen.

De hervorming is niet specifiek voor Onderwijs maar geldt eveneens voor lokale overheden, OCMW's enzovoort. In de toekomst zullen ook scholen gebruik kunnen blijven maken van de nieuwe PWA-cheques.

De hervorming zal ingaan vanaf 1 juli 2017, dus voor het schooljaar 2017-2018. Er wordt ook voorzien in een overgangsregeling: de huidige PWA-werknemers kunnen in het systeem blijven tot aan hun vertrek of hun pensioen wanneer ze niet geheroriënteerd kunnen worden naar een ander tewerkstellingsinstrument.

Op 18 mei heeft mijn kabinet een eerste gesprek gehad met de onderwijsnetten over de problematiek van de PWA-werknemers die in het onderwijs worden ingezet. Ik ken ook de specifieke zorgen die daar bestaan. Met het kabinet van minister Muyters is afgesproken dat er een bespreking zal plaatsvinden over de adviezen en het resultaat van de gedachtewisseling in het parlement. Het verslag daarvan is echter nog niet beschikbaar.

De problematiek van de scholen zal daarbij zeker aan bod komen. Hoe kan in onderwijs worden omgegaan met het vernieuwde PWA-stelsel, welke bijstellingen zijn wenselijk en haalbaar om het voor de gebruiker, dus de school, interessant te houden en ervoor te zorgen dat het voor de werkzoekende een zinvolle werkervaring kan blijven? Die elementen komen aan bod en worden verder besproken bij de operationalisering van de conceptnota.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Minister, u zegt dat er advies is gevraagd aan de SERV en de VVSG maar als ik me niet vergis, is het onderwijs een grote klant van PWA. Het verbaast me dan ook een beetje dat er niet op voorhand advies is gevraagd aan de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor). Ik stel ook vast in een brief dat de koepels daar ook een beetje misnoegd over zijn. Maar wanneer er nu al overleg is met uw kabinet, kan dat voor een deel worden ondervangen.

Minister, bestaan het gemeenschappelijk managementcomité tussen Werk en Onderwijs en de gemeenschappelijke beleidsraad tussen Onderwijs en Werk nog? Dat zijn de ideale platforms om dit soort dossiers die zowel over onderwijs als over werk gaan, te bespreken. Indien dat niet zo is, kan dit misschien een aanmoediging zijn om die opnieuw op te starten of te revitaliseren.

De voorzitter: Mevrouw Van Eetvelde heeft het woord.

Miranda Van Eetvelde (N-VA): Ik begrijp de bezorgdheid van de heer De Ro. Dit zal voor heel wat scholen een aanpassing zijn omdat zij al vele jaren een beroep kunnen doen op die PWA'ers. Dat zijn gevestigde waarden. Het PWA-systeem is in de jaren 80 in het leven geroepen door Frank Vandenbroucke. Tijdens die periode werden enorm veel jobs gesubsidieerd. De mensen die destijds in zo'n PWA-nepstatuut werkten, hebben echter nooit een toeleiding tot de arbeidsmarkt gekregen. Er zijn PWA'ers die vandaag al tien, twintig of dertig jaar in dat statuut werken. Dat telt niet mee voor hun pensioen, anciënniteit of eindejaarspremie.

Met de hervorming kan de tewerkstelling door de nieuwe wijkwerkers in de scholen worden gegarandeerd, alleen zal de duurtijd anders zijn. Mensen die een grote afstand hebben tot de arbeidsmarkt, kunnen in het nieuwe systeem van wijkwerken gedurende zes maanden worden tewerkgesteld. Door die laagdrempelige jobs in de scholen kunnen die mensen een eerste werkervaring

opdoen. Dat kan voor zes maanden, met eventueel zes maanden verlenging als de VDAB dat goedkeurt. Dat is een groot verschil met het huidige systeem waar heel wat PWA'ers in gesetteld zijn.

Door deze hervorming zal eenzelfde persoon dus niet meer continu in dezelfde school kunnen werken. Maar uiteindelijk moeten we ook kijken naar de mensen die in dat systeem zitten. Ik vind dat minister Muyters een serieuze poging onderneemt om die mensen naar de arbeidsmarkt toe te leiden. Sommige scholen vrezen dat PWA'ers niet meer zullen kunnen worden tewerkgesteld. Dat zal echter niet verloren gaan in het nieuwe systeem van wijkwerken. Zij kunnen daar een eerste werkervaring opdoen.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, ik wil herhalen dat het sociaal overleg in dezen ook met het onderwijs van uitzonderlijk belang is om te komen tot een haalbare, betaalbare en duurzame oplossing. U hebt deze problematiek tot nu toe opgevolgd. Ik vraag u met aandrang om die verder te blijven opvolgen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Uiteraard zal ik het overleg alle kansen geven. Mijnheer De Ro, op 27 juni is er nog een beleidsraad Onderwijs/Werk. Die bestond niet meer sinds de vorige legislatuur, maar is nu opnieuw in het leven geroepen en al heel nuttig gebleken om bij duaal leren tot oplossingen te komen. Die beleidsraad moet ook in leven blijven, niet alleen om dit PWA-dossier te kunnen bespreken maar ook om het pilootproject duaal leren zorgzaam te kunnen opvolgen.

Mevrouw Van Eetvelde, ik ken uw argumenten en ben daar niet ongevoelig voor. Daar zit ook een sociale dimensie achter. Wat wel een beetje vervelend is voor scholen, zijn die zes maanden. Als we zien wat de taken zijn die de PWA'ers doen, dan zouden zij minstens een schooljaar moeten kunnen blijven. Er is wel een verlenging mogelijk, maar enkel op aangeven van de VDAB. Ik denk dat al die zaken wel gevoelig zullen liggen bij scholen. We zullen daar de komende tijd nog verder over discussiëren. Ik ken minister Muyters ook als iemand die gevoelig is voor argumenten. Als het nodig is, kunnen we dus bijsturen. Maar eigenlijk is PWA nooit bedoeld om mensen eeuwig in hetzelfde statuut te houden. Dit vraagt, wanneer het gaat over mensen die moeilijk of niet inzetbaar zijn op de arbeidsmarkt, een versterking van onze sociale economie. We moeten ervoor zorgen dat er perspectieven blijven.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Minister, de weg die de Vlaamse Regering inslaat om mensen die nu in een PWA-statuut zitten of in de toekomst in zo'n statuut zouden zitten, te activeren en meer kansen te bieden op de arbeidsmarkt en meer zekerheid inzake sociale bescherming, onderschrijven wij. Maar we moeten er wel voor zorgen dat er daardoor geen ander probleem ontstaat.

Scholen staan op dit moment voor meer dan 80 procent in voor de voor- en naschoolse opvang, het gaat dus over honderdduizenden kinderen die dagelijks worden opgevangen, heel vaak door mensen die in een PWA-stelsel zitten. Ik wil onderstrepen dat dit niet het beste stelsel is want het is een hondenjob: dagelijks om 7 uur aankomen, om 8.45 uur opnieuw vertrekken, 's middags de soep uitscheppen en om 13 uur opnieuw vertrekken en om 16 uur terugkomen en dan te blijven tot 19 uur. In de horeca spreken ze over twee shifts, deze mensen draaien er soms drie, ten voordele van scholen en kinderen. Dit is zo ongeveer de enige groep op de arbeidsmarkt waar het onderwijs nog op kan rekenen. Als we het probleem oplossen van de mensen die in dat stelsel zitten, moeten we ervoor

zorgen dat er geen nieuw probleem ontstaat. De heer De Meyer kent nog andere netstatuten uit het onderwijs zoals de gesubsidieerde contractuelen (gesco's) en het derde arbeidscircuit (DAC) die zijn weggewerkt. Belangrijk daarbij is dat er geen nieuw probleem wordt gecreëerd.

PWA'ers werken vaak in de voor- en naschoolse opvang en bij de poetsdienst, waar zij de gaten opvullen. Dat is werk dat moet gebeuren. Wanneer de PWA'ers dat niet meer kunnen doen, moeten we andere oplossingen zoeken. Voor scholen zie ik daar niet onmiddellijk veel andere oplossingen. Als ik het goed heb begrepen, buigt de beleidsraad Werk/Onderwijs zich daar op politiek en administratief vlak over, en daar heb ik alle vertrouwen in.

Jos De Meyer (CD&V): Zeer juist.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.